

Durmuş Hocaođlu

Türk Yüksek Öğretimi'nin Meseleleri

Ayyıldız, 08 Şubat 2000, Salı., s.09

Durmuş Hocaođlu, *Ayyıldız* Sıra No: 111; 2000-028; Şubat-06

Geçtiğimiz cumartesi günü Aydınlar Ocağı tarafından İstanbul'da Süleymaniye Kültür Merkezi'nde "**Türkiye'de Yüksek Öğrenimin Meseleleri**" başlıklı bir açık oturum tertiplenmişti. Prof. Dr. Ahmet M. Gökçen tarafından yönetilen toplantıya Prof. Dr. Münir Kutluata, Prof. Dr. Turan Yazgan, Prof. Dr. Esfender Korkmaz ve bir de bendeniz panelist olarak iştirâk ettik.

Aydınlar Ocağı Genel Başkanı Prof. Dr. Mustafa E. Erkal tarafından irâd edilen açış konuşmasını müteâkiben başlayan toplantıda, vaktin elverdiği ölçüde, Türkiye'de yüksek öğrenimin en temel meseleleri üzerinde vurgular yapılarak durulmaya çalışıldı.

Toplantıda, programlı konuşmacılar dışında Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş, Prof. Dr. Birol Emil, Prof. Dr. Haşmet Başar, DYP Van Milletvekili Doç. Dr. Hüseyin Çelik, *Ayyıldız*'ın ekonomi yazarı Prof. Dr. Ahmet İncekara gibi zevat da söz alarak hem katkıları ve hem de sorularıyla paneli zenginleştirdiler.

Üniversite'nin ne kadar dertli, adetâ gırtlacağına kadar derde batmış; bir dokununca bin âh işitilecek bir müessese hâline geldiği bu toplantıda bir kere daha görülmüş oldu. Gerçi gönderilen telgraflarla hayli yoğun bir ilgiye mazhar olmuş gibi bir izlenim edindik ama, aslında, içtimâ hey'eti konuşmacısı ve dinleyicisiyle hemen-hemen tamâmen akademisyenlerden müteşekkîl olduğu için biraz da kendi-kendimize dertlenmiş olduk; telgraf sâhibi muhterem şahsiyetlerin hiç olmazsa bir kısmı bizzat fikir, şikâyet ve talepleri yerinde ve birinci ağızlardan dinleseydi herhalde maksat daha esaslı bir sûrette tahakkuk etme imkânına kavuşabilecekti.

★★★

Kesintisiz olarak takriben üçbuçuk saat süren oturumda, dile getirilen konuların sâdece başlıkları dahi bu sütünü tahrip eder; o sebeple en mühim birkaçına temas etmekle yetinmek istiyorum.

Dile getirilen konuların hemen tamamının şikâyet ve memnûniyetsizliklerden meydana geldiğini söylemek yeterli bir fikir verebilir. En çok üzerinde durulan konular, başlıklar hâlinde şöyle özetlenebilir:

Üniversiteler Türkiye'nin ihtiyacını karşılamanın uzağında bulunmaktadırlar; yâni bu konuda bir **yetmezlik problemi** vardır. Bu, hem **sayı** ve hem de **kalite** açısından ciddi boyutlarda olan bir yetmezliktir. Her sene bir milyonu aşkın genç adam Üniversite kapısından geri dönmektedir; bu, bir sayısal yetmezliktir. Beri yandan Üniversite, yapmakla mükellef olduğu işleri yapmak ve üzerine düşen görevleri yerine getirmek hususunda da yetersiz kalmaktadır ki bu da bir kalite yetmezliğidir.

Üniversitelerin araştırma-geliştirme imkânları kısıtlıdır; akademisyenlerin üzerinde ders yükü ve öğrenci yükü genellikle aşırı derecededir.

Üniversite sıra-dışı ve özgür bir kurum olması gerekirken git-gide bu vasıflardan uzaklaşmakta, sıradanlaşmakta ve özgürsüzleşmekte, git-gide, “orta öğretim kurumu”nun biraz üstünde olan bir “yüksek öğretim kurumu” hâline dönüşmektedir; dersler dahi sıradanlaşmakta, monotonlaşmaktadır. Halbuki Üniversite, her dersin farklı okutulabileceği bir kurumdur; hattâ Üniversite’nin sâdece “öğretim” açısından dahi, diğer kurumlara göre en büyük farklılıklarından birisi budur.

Bunların yanında: Üniversite’de bir “tek adam hâkimiyeti” vardır. Her fakülte dekanlara, dekanlar rektörler, rektörler de YÖK başkanına boyun eğer bir hâle getirilmişlerdir. Bu şekilde, en tepedeki birtek adamın egemenliğine teslim edilen pramidal yapısıyla, YÖK, anti-demokrat bir karakter arz etmektedir.

Üniversite, esas olarak bir araştırma kurumudur; bilgi, bilim, teknoloji üretmelidir. Ama bunun yanında millî kültüre ve tarihî değerlere de sâhip çıkmalı, onların gelişmesine katkı ve yardımda bulunmalıdır.

Üniversite’ye daha fazla maddî imkân verilmeli ve haksız rekabet önlenmelidir.

Üniversite’nin en önemli şartlarından birisi olan bilimsel özerklik ve onun yanında, mâlî özerklik mutlaka verilmelidir.

Ayrıca: Üniversite küçültülmelidir; yâni, bir üniversitede bulunması gereksiz olan birimler Üniversite’den dışarıya çıkarılmalı, ayrı müesseseler şeklinde örgütlenmelidir. Meselâ, akademik hiçbir nitelik taşımayan meslekî eğitimin önemlice bir kısmı “yüksek okullar” şeklinde örgütlenmiş müesseselerde yapılmalıdır.

★ ★ ★

Bir atasözünde dendiği gibi, “ölüler zanneder ki diriler helva yiyor”. Bunun gibi, Üniversite’nin dışında olanlar Üniversite’yi matah zanneder, halbuki değil, hiç değil! Üniversite bir dert yumağı; bir cadı kazanı; giremeyen bir yanar, giren iki yanar; hocası ateşten çember içerisindedir, ama yanma sınırı sızı sınırını geçtiği için ateşin acısını hissetmez. Ve bütün bunlar dışarıdan görülmez.

Hâsılı, şâirin dediği gibi: “Dert çok, hem dert yok, tâli’ zebûn, düşman kavî”

★ ★ ★

Yarın sizleri de bu dertlerle biraz üzmem niyetindeyim.

